

REBECCA SERLE

*Kesä
Amalfin
rannikolla*

Suomentanut Eeva Parviainen

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Englanninkielinen alkuteos: *One Italian Summer*

Copyright © 2022 by Rebecca Serle

All rights reserved. Published by arrangement with Ulf Töregård Agency AB.

Suomenkielinen laitos © Kustannusosakeyhtiö Otava 2023

ISBN 978-951-1-45625-4

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2023

Äidilleni,
sydämeni valtiattarelle.
Olkoon valtakautesi pitkä!

Kunpa olisi enemmän aikaa... Kaikki tapahtuu liian äkkiä. Luulin, että ehtisin vaikka mitä. Minulla piti olla koko kesä aikaa välittää sinulle kaikki kootut viisaudet työstä, elämästä ja tulevaisuudesta. Kerrottavaa oli vaikka kuinka paljon. Ai niin! Valitse bussissa hyvä paikka, koska ihmiset ovat tapojensa orjia ja se, mihin ensimmäisenä istut, saattaa olla istuinpaikkasi koko loppuvuoden.

Muista valita ikkunapaikka, kulta pieni, koska maailmassa on niin paljon nähtävää.

- LORELAI GILMORE

Luku 1

En ole eläessäni polttanut, mutta nyt vietetään äitini shiva-suruviikon viimeistä päivää, eli se siitä. Seison takapihan terassilla tupakka hampaiden välissä ja katson sään pieksämää ulkosohvaa, joka oli vielä kaksi kuukautta sitten vitivalkea. Äitini piti paikat puti-puhtaina. Hän huolehti kaikesta.

Carolin koottuja viisauksia:

- Älä koskaan heitä pois ehjiä farkkuja.
- Keittiöstä pitää aina löytyä tuoreita sitruunoita.
- Leipä säilyy jääkaapissa viikon ja pakastimessa kaksi kuukautta.
- Oxicleanilla lähtee tahra kuin tahra.
- Valkaisuaineen kanssa pitää olla varovainen.
- Pellava on paras materiaali kesävaatteille, parempi kuin puuvilla.
- Istuta yrtejä, älä kukkia.
- Älä pelkää väriä: rohkea maalivalinta voi muuttaa koko huoneen tunnelman.
- Ravintolaan saavutaan minuutilleen ajallaan ja kyläilylle viisi minuuttia myöhässä.
- Älä ikinä tupakoi.

Pitäisi kai mainita, etten ole sytyttänyt tupakkaa.

Carol Almea Silver oli koko yhteisön rakastama tukipilari. Kulu-
neen viikon aikana olemme avanneet ovemente kauppojen myyjille
ja kynsisalongin hoitajille, synagogan naisille, Craig'sin tarjoilijoille,
Cedars-Sinain hoitohenkilökunnalle. Surunvalittelunsa ovat käy-
neet esittämässä myös kaksi City National -pankin virkailijaa Rox-
buryn konttorista. "Hän toi meille aina leivonnaisia", he muisteli-
vat. "Hän tiesi, kenelle soittaa, olitpa mitä tahansa vailla." Paikalla
on pariskuntia Brentwood Country Clubilta. Irene Newton, jonka
kanssa Carol kävi torstaisin lounaalla Il Pastaiossa. Jopa baarimikko
Hotel Bel-Airista, jossa Carol kävi silloin tällöin nauttimassa jää-
kylmän martinin. Kaikilla oli hänestä oma tarinansa.

Äitini oli ensimmäinen, jolle soitettiin, kun joku kaipasi reseptiä
(reilusti sipulia ja valkosipulia, äläkä unohda lisätä ripausta soke-
ria), ja myös se, jonka puhelin soi myöhään illalla, kun joku ei saa-
nut unta (kuppi kuumaa sitruunavettä, laventeliöljyä, magnesium-
tabletteja). Hän tiesi oliiviöljyn ja valkosipulin tarkan suhteen missä
tahansa ruokaohjeessa, ja hän pyöräytti tuosta vain maittavan illal-
lisen vaikka kolmesta aineksestä. Hän tiesi kaikesta kaiken. Minä en
tiedä mistään mitään, enkä voi enää kysyä häneltä.

"Huhuu", Ericin ääni kuuluu sisältä. "Onko täällä ketään?"

Mieheni Eric on viimeinen vieraamme tänään. Hänen ei pitäisi
olla viimeinen. Hänen olisi pitänyt olla täällä koko ajan ja istua päi-
vystämässä kovilla, matalilla tuoleilla, kun vieraat kiikuttivat sisään
nuudelivuokia ja puhelin pirisi lakkaamatta. Hänen olisi pitänyt
olla ottamassa vastaan loputtomia huulipunasuudelmia naapu-
reilta ja vanhemmilta naisilta, jotka kutsuvat itseään tädeiksi, mutta
siinä hän nyt seisoo eteisessä ja odottaa, että hänet otetaan vastaan
taloon, jossa ei asu enää kuin isäni.

Suljen silmäni. Ehkä jos en näe häntä, hän lakkaa etsimästä
minua. Ehkä liukenen tähän räikeään toukokuun päivään, jossa
aurinko helottaa röyhkeästi kuin nainen, joka puhuu liian kovaa
puhelimeen ravintolassa. Kuka sinutkin muka kutsui?

Tungen tupakan farkkujeni taskuun.

En pysty vielä hahmottamaan maailmaa ilman äitiä. Miltä siellä näyttää, ja kuka minä itse olen, kun häntä ei enää ole? Tajuntaani ei yksinkertaisesti mahdu ajatus, ettei hän tule hakemaan minua lounaalle tiistaisin, ei pysäköi luvottomasti jalkakäytävän laitaan suoraan taloni eteen eikä juokse sisään syli täynnä milloin mitäkin: ruokatarpeita, kosmetiikkatuotteita tai uutta puseroa, jonka hän on ostanut Saks Off Fifthiltä. En käsitä, että jos soitan hänen numeroonsa, se vain soi ja soi eikä kukaan vastaa ja sano: ”Katy-kulta, odota hetki. Kuivaan nopeasti käteni.” En voi kuvitellakaan tulevani sinuiksi sen kanssa, etten voi enää milloinkaan koskea häntä: hänen lämmintä, syleilevää kehoaan, joka oli minulle koti. Nimitäin äitini oli elämäni suurin rakkaus. Hän on elämäni rakkaus, ja nyt olen menettänyt hänet.

”Eric, käy peremmälle. Mitä sinä siellä ulkona seisot?”

Nyt puhuu isäni, joka toivottaa Ericin tervetulleeksi taloon. Ericin, joka asuu omassa talossamme kahdentoista ja puolen minuutin ajomatkan päässä Culver Cityssä. Ericin, joka on ottanut palkatonta vapaata Disneyltä, missä hän toimii tuottajana, jotta voisi olla tukenani raskaana aikana. Olemme olleet yhdessä kaksikymmentäkaksivuotiaasta saakka, toisin sanoen kahdeksan vuotta. Eric vie aina roskat ulos, osaa keittää pastaa eikä koskaan jätä WC-istuimen rengasta ylös. Hänen lempisarjansa on *Moderni perhe*, ja jokainen jakso *Samaa sukua* sai hänet itkemään. Eilen illalla keittiössä – siinä, jonka suunnittelin yhdessä äitini kanssa – sanoin hänelle, etten ehkä halua olla enää naimisissa hänen kanssaan.

Jos elämän rakkaus on oma äiti, mitä virkaa on aviomiehellä?

”Hei”, Eric sanoo nähdessään minut. Hän astuu ulos takapihalle ja siristää silmiään. Heilauttaa varuillaan kättään. Käännyn katsomaan häntä. Terassin lasipöydällä on tarjottimellinen hiljalleen nahistuvaa juustoa. Ulkona on lämmin, mutta minulla on farkut

ja villapaita, koska sisällä on jääkylmä. Äiti piti ilmastoinnin aina viileällä. Isä on tottunut siihen.

”Hei”, vastaan.

Eric pitää ovea auki, ja astun sisään.

Lämpötilasta huolimatta talo on aina yhtä kutsuva. Äitini oli sisustussuunnittelija, ja hänet tunnettiin kotoisasta estetiikastaan. Kotitalomme oli hänen käyntikorttinsa. Muhkeita huonekaluja, kukkakuoseja, reilusti materiaalin tuntua. Tyyli on vähän kuin Ralph Laurenin ja Laura Ashleyyn yhdistelmä: tyylikkäästään loafeerit ja raikkaanvalkoinen kauluspaita. Äiti rakasti tekstiilejä – luonnonkuituja ja erityisesti pellavaa, laadukkaan kudoksen tuntumaa.

Jääkaapissa oli aina ruokaa ja ovilokerossa viiniä, pöydällä tuoreita kukkia.

Eric ja minä olemme yrittäneet saada aikaan pientä yrittäjämaata viimeiset kolme vuotta.

Hymyilen Ericille. Yritän asetella suupieliäni asianmukaiseen asentoon, mutta se tuntuu mahdottomalta. En enää tiedä, kuka olen. En tiedä mistään mitään ilman äitiä.

”Katy, sinä suret”, Eric sanoi minulle illalla. ”Sinulla on kriisi päällä. Et voi tehdä päätöksiä nyt. Ei kukaan eroa keskellä sotaa. Katsotaan tilannetta ihan rauhassa.”

Eric ei tiedä, että olen odottanut jo kauan. Olen miettinyt asiaa monta kuukautta. Siitä saakka, kun äiti sairastui, olen miettinyt avioliittoani Ericin kanssa. Eroajatuksella ei ollut niinkään tekemistä äitini kuoleman kanssa kuin kuoleman ylipäättään. Toisin sanoen aloin kysyä itseltäni, onko tämä se parisuhde, jossa haluan pysyä elämäni loppuun saakka. Onko Eric se mies, jonka haluan rinnalleni, kun yrittäisin selviytyä äitini sairaudesta ja siitä, mitä sen jälkeen olisi jäljellä?

Meillä ei ole vielä lapsia – olemmehan aivan kakaroita itsekin.

Tapasin Ericin, kun olimme kaksikymmentäkaksivuotiaita ja opiskelimme viimeistä vuotta Kalifornian yliopistossa, Santa

Barbaran kampuksella. Hän oli itärannikon liberaaleja ja haaveili poliitikon tai journalistin urasta. Minä olin paljasjalkainen los-angelesilainen ja tiukasti kiinni vanhemmissani ja Kalifornian palmupuissa, enkä voinut kuvitellakaan muuttavani paria sataa kilometriä kauemmas kotoa.

Olimme samalla elokuvataiteen peruskurssilla, joka oli molempien tutkintoa varten pakollinen mutta jota olimme molemmat suorittamassa viime tipassa. Kevätlukukauden ensimmäisenä päivänä viereeni istui pitkä, vähän erikoinen nuori mies. Hän hymyili, aloimme jutella, ja luennon lopussa hän yhtäkkiä kieputti yhden hiuskiehkuroistani kynänsä ympärille. Hiukseni olivat niihin aikoihin pitkät ja kiharat, en ollut vielä alkanut koulia niitä suoristusraudalla.

Eric vetäisi kynänsä vapaaksi, ja kihara kierähti taas auki.

”Kimmoisat”, hän sanoi ja punastui. Hän ei ollut tehnyt sitä itsevarmuuttaan vaan siksi, ettei ollut keksinyt muutakaan. Tilanteen kiusallisuus ja naurettavuus – ventovieras oli kieputtanut hiuksiani kynänsä ympärille! – sai minut nauramaan.

Eric pyysi minua kahville. Kävelimme yhdessä opiskelijakahvilaan ja istuimme siellä lopulta kaksi tuntia. Hän kertoi minulle perheestään Bostonissa: pikkusiskostaan ja äidistään, joka oli professorina Tuftsissa. Pidän siitä, miten Eric puhui perheensä naisista. Hän sai heidät kuulostamaan tärkeiltä.

Eric suuteli minua vasta viikkoa myöhemmin, mutta kun aloimme seurustella, se oli sitten siinä. Ei eroja ja yhteen palaa-misia, ei repiviä riitoja eikä kaukosuhteen kanssa sähläämistä. Ei mitään nuoren rakkauden tyyppillisistä kompastuskivistä. Valmistumisen jälkeen Eric sai töitä *Chronicle*-lehdestä New Yorkista, ja muutin sinne hänen perässään. Vuokrasimme pienen kaksion Brooklynin Greenpointista. Tein freelancerina copywriterin hommia kenelle tahansa, joka suinkin halusi palkata minut; enimmäkseen auttelin muutibloggaajia, jotka kaipasivat apua

kielenhuollossa ja kirjoittamisessa. Silloin elettiin vuotta 2015, New York oli päässyt jaloilleen finanssikriisin jäljiltä ja Instagramista oli vasta tulossa kaikkialla läsnä oleva maailmanmahti.

Vietimme New Yorkissa lopulta kaksi vuotta ennen kuin muutimme takaisin Los Angelesiin. Vuokrasimme kämpän Brentwoodista, vanhempieni kotikadulta. Menimme naimisiin ja ostimme ensimmäisen oman talomme vähän kauempaa Culver Citystä. Rakensimme itsellemme elämää, jota olimme kenties vähän turhan nuoria elämään.

”Tapasin isäsi vasta kolmekymppisenä”, äitini kertoi minulle, kun muutimme New Yorkista. ”Sinulla on vaikka kuinka paljon aikaa. Aina joskus toivon, ettet kiirehtisi niin paljon.” Mutta minä rakastin Eriiciä, me kaikki rakastimme. Olin aina tullut paremmin juttuun aikuisten kuin ikäisteni nuorten kanssa, ja suunnilleen kymmenvuotiaasta asti olin tuntenut olevani aikuinen itsekin. Halusin saada nopeasti kuntoon kaikki ulkoiset puitteet, jotka todistaisivat muille, että olin nyt oikeasti aikuinen. Tuntui luonnolliselta aloittaa nuorena. En voinut mitään sille, että se oli muiden silmissä liian nopeaa toimintaa. Mutta sitten eilen illalla minustakin alkoi tuntua siltä.

”Toin postit”, Eric sanoo nyt.

Äitini on kuollut. Mitä lukemisen arvoista kirjekuorista voisi löytyä?

”Onko nälkä?”

Minulta menee hetki tajuta, että isäni kysyy sitä Ericiltä, vielä vähän kauemmin rekisteröidä, että Eric nyökkää vastaukseksi, ja lopulta käsittää, ettei kumpikaan heistä osaa laittaa ruokaa. Äitini ruokki isän ja meidät kaikki. Hän oli loistava kokki. Hän valmisti maailman herkullisimpia aamiaisia: vuohenjuustouunimunakasta ja bagelrinkeleitä. Hedelmäsalaattia ja cappuccinoa. Kun isä kolme vuotta sitten jäi eläkkeelle, vanhempani ottivat tavaksi syödä aamuisin ulkona ja saattoivat istua verannalla

tuntikausia. Äiti luki hartaasti *New York Timesin* sunnuntainumeroa ja nautti iltapäivällä jääkahvit. Isä piti ylipäättään kaikesta mistä äitikin.

Isäni, Chuck, palvoi vaimoaan. Carol Silver oli hänen silmissään parasta, mitä maa päällään kanto. Suuri salaisuus, joka ei tosin voinut olla mikään salaisuus isälle, oli kuitenkin se, että minäkin olin äidin elämän rakkaus. Tietenkin hän rakasti isääni. Hän ei varmasti olisi vaihtanut isää yhteenkään mieheen koko maailmassa, mutta minun ja äidin suhde oli kaikkien muiden yläpuolella. Minä olin hänelle tärkein, niin kuin hänkin oli minulle.

Uskon, että minun ja äidin rakkaus oli aidompaa ja puhtaampaa kuin äidin ja isän välinen. Jos äidiltä olisi kysynyt, kenelle hän kuuluu, vastaus olisi ollut: Katylle.

"Olet minulle kaikki kaikessa", hän sanoi aina. "Olet koko maailmani."

"Jääkaapissa on tähteitä", kuulen ääneni sanovan.

Mietin, viitsisinkö annostella lautasille salaattia ja lämmittää eilistä kanaa. Paistaa ehkä riisiä niin kuin isä tykkää.

Isä on jo mennyt kaivamaan kaapista valmiiksi pilkottua salaattia, joka on epäilemättä ehtinyt vettyä rasiassaan. En muista, kuka sen toi tai missä välissä, mutta tiedän, että rasia on jääkaapissa.

Eric seisoo yhä takaovella.

"Ajattelin, että voisimme puhua", hän sanoo minulle.

Lähdin kotoa illalla ja tulin tänne. Käytin omia avaimiani kuten tuhannet kerrat aikaisemminkin ja hiivin suoraan yläkertaan. Oli melkein puoliyö, ja kurkistin vanhempieni makuuhuoneeseen odottaen näkeväni isän nukkumassa, mutta hän ei ollut siellä. Kävin vierashuoneessa, mutten löytänyt häntä sieltäkään. Sitten menin takaisin alakertaan ja olohuoneeseen. Siellä isä nukkui sohvalla, kehystetty hääkuva vierellään lattialla.

Kävin peittelemässä isän, eikä hän hievahtanutkaan. Sitten palasin yläkertaan ja nukuin itse vanhempieni sängyssä, äidin puolella.

Aamulla tulin alakertaan, missä isä oli jo keittämässä kahvia. En maininnut mitään sohvilla nukkumisesta, eikä hän kysynyt, mitä tein hänen keittiössään tai missä olin nukkunut. Olemme päättäneet katsoa läpi sormien näitä pieniä kummallisuuksia, joiden avulla yritämme selviytyä.

"Katy", Eric sanoo, kun en vastaa mitään. "Sinun täytyy puhua minulle."

Mutta kun en taida pystyä puhumaan. Kaikki tuntuu vielä niin huteralta, ja pelkään, että jos vain lausun äidin nimenkin, se tulee ulos kirkunana.

"Haluatko syötävää?" kysyn.

"Oletko tulossa kotiin?" Ericin ääni kuulostaa kireältä, ja huomaan jälleen, niin kuin olen huomannut useita kertoja viimeisten kuukausien kuluessa, miten tottumattomia olemme sietämään kitkaa suhteessamme. Emme osaa elää elämää, jolta on pudonnut pohja pois. Tämä ei ole sitä, mihin perheemme, lapsuutemme ja avioliittomme ovat meidät tuudittaneet. Vannoimme vihkivalamme maailmassa, joka oli pelkkää valoa. Emme osaa pitää lupauksia pimeässä.

"Jos vain puhuisit minulle, voisin auttaa", Eric jatkaa. "Sinun on pakko puhua minulle."

"Pakko", toistan.

"Niin", Eric sanoo.

"Miksi?" intän vastaan. Ymmärrän kyllä, miltä se kuulostaa, mutta olen lapsellisella tuulella.

"Siksi, että olen sinun miehesi", Eric sanoo. "Olen tässä. Tätä varten olen olemassa. Voin auttaa."

Minut täyttää yhtäkkiä tuttu raivo, ja haluaisin ärähtää, että valitettavasti et kyllä voi.

Kolmekymmentä vuotta olen kuulunut maailman parhaalle ihmiselle, parhaalle äidille, parhaalle ystävälle ja parhaalle puolisolle. Yksinkertaisesti parhaalle. Kaikkein paras kuului minulle, ja nyt hän on poissa. Nuora, joka satoi meidät yhteen, on katkaistu,

enkä tahdo kestää sitä, miten vähän minulle jäi käteen ja miten keskinkertaista kaikki muu on häneen verrattuna.

Nyökkään, koska en keksi muutakaan. Eric ojentaa minulle nipun kirjekuoria.

"Kannattaisi vilkaista tuota päällimmäistä", hän sanoo.

Katson kirjekuorta. Siihen on painettu United Airlinesin logo. Tunnen kuinka sormeni puristuvat paperin ympärille.

"Kiitos."

"Haluatko, että lähden?" Eric kysyy. "Voin käydä hakemassa meille leivät tai jotain..."

Katson häntä, kun hän seisoo edessäni kauluspaidassaan ja khakishortseissaan. Hän vaihtaa painoa jalalta toiselle. Ruskeat hiukset ovat kasvaneet takaa ja sivuilta liian pitkiksi. Hänen pitäisi käydä parturissa. Silmälasit ovat päässä. Nörttimäisen komea, äitini totesi tavattuaan Ericin ensimmäistä kertaa.

"Ei tarvitse", vastaan.

Eric on aina kutsunut vanhempiani etunimeltä. Hänellä on tapana riisua kengät ovelta ja nostaa jalat rennosti sohvapöydälle. Hän käy omin luvuin jääkaapilla ja lisää käsisaippuaa pumppupulloon, jos se on tyhjä. Tämä talo on hänellekin koti.

"Menen lepäämään", sanon.

Käännyin lähteäkseni, ja Eric kurottaa tarttumaan vapaaseen käteeni. Tunnen, kuinka kylmät sormenpäät painuvat kämmentäni vasten. Ihan kuin ne morsettaisivat sanat ole kiltti.

"Myöhemmin", lupaan. "Sopiiko?"

Eric päästää irti.

Nousen portaat yläkertaan. Kuljen paneloitua käytävää pitkin ja ohitan entisen huoneeni, jonka sisustuksen uusin yhdessä äitini kanssa toisena opiskeluvuonnani ja jälleen silloin, kun olin kaksikymmentäseitsemänvuotias. Raitatapetti, valkoiset vuodevaatteet ja kaappi täynnä collegepaitoja ja kesämekkoja. Ihonhoitotuotteeni odottavat vanhentuneina kylpyhuoneen peilikaapissa.

”Täällä on kaikki valmiina” äiti aina muistutti. Hän piti siitä, että saatoin jäädä yöksi, jos meillä meni myöhään, eikä minun tarvinnut koskaan muistaa ottaa edes hammasharjaa mukaan.

Pysähdyn äidin huoneen ovelta.

Kuinka kauan kestää, että ihmisen tuoksu haihtuu pois? Ihan loppuvaiheessa, kun äiti oli täällä ja saattohoitajat ravasivat huoneessa kuin hiljaiset haamut, siellä haisi sairaudelta ja sairaalalta, muovilta ja kasvisliemeltä ja hapantuneelta maidolta. Nyt kaikki jäljet sairaudesta ovat poissa ja äidin tuoksu on palannut, raikkaana kuin kevätkukka. Se viipyilee peitoissa, matossa ja verhoissa. Kun avaan vaatehuoneen oven, melkein odotan näkeväni hänet kyykyssä komeron sisällä.

Sytytän valon ja istahdan hänen mekkojensa, jakkujensa ja farkkujensa keskelle. Vaatteet roikkuvat siististi silitettyinä henkareissaan. Hengitän keuhkot täyteen hänen tuoksuaan. Sitten katson taas kädessäni olevia posteja. Ujutan pikkusormen päällimmäisen kirjekuoren sulkuläpän rakoon ja avaan sen. Liima antaa periksi helposti.

Kuoren sisältä löytyy odotetusti kaksi lentolippua. Carol Almea Silver ei olisi ikimailmassa suostunut vain vilauttamaan puhelintaan lukulaitteelle. Hän vaati aina saada kunnan liput kunnan matkaa varten.

Positano. Kesäkuun viides. Kuuden päivän päästä. Äiti-tytärmatka, josta olimme puhuneet vuosia.

Italia oli tärkeä paikka äidilleni. Hän kävi Amalfin rannikolla kesällä ennen kuin tapasi isäni. Hänen kuvauksensa mukaan Positanon pikkuinen merenrantakaupunki oli kuin maanpäällinen taitavas. Hän rakasti positanolaisia vaatteita, ruokaa ja valoa. ”Paikallinen *gelato* on tietenkin ateria itsessään”, äiti sanoi.

Eric ja minä kaavailimme joskus häämatkaa Positanoon – olimme voineet matkustaa junalla Roomasta ja käydä samalla kertaa myös Caprilla – mutta olimme nuoria ja säästimme omaa taloa

varten, ja Italian-matka tuntui liian kalliilta. Ostimme siis halvat lennot Havaijille ja vietimme kolme yötä Grand Wailea Maui-lomakeskuksessa.

Katson lentolippuja.

Äiti puhui aina, että palaisi vielä joskus Positanoon. Alkuun hän aikoi käydä siellä isän kanssa, mutta jossain vaiheessa hän alkoi vihjailla, että me kaksi voisimme mennä yhdessä. Hän halusi esitellä minulle paikan, joka oli jäänyt hänen muistoihinsa ikuisiksi ajoiksi. Positano oli hänelle paratiisi, jossa hän oli viettänyt viimeisen vapauden kesän, ennen kuin hänestä tuli aikuinen, vaimo ja lopulta äiti.

”Se on maailman kaunein paikka”, äiti aina sanoi. ”Nukuimme puoleenpäivään ja lähdimme sitten veneellä vesille. Satamassa oli mainio pikku ravintola nimeltä Chez Black. Söimme pastaa ja simpukoita rantahiekalla. Muistan sen kuin eilisen päivän.”

Päätimme siis lähteä. Aluksi se oli ennemmin haave, sitten löyhä suunnitelma matkasta hamassa tulevaisuudessa, ja kun äiti sairastui, siitä tuli toivon pilkahdus, valo tunnelin päässä. Alun ”sitten kun olen parantunut” oli pian ”sitten kun lähdemme Positanoon”.

Varasimme liput. Äiti tilasi meille luonnonvaaleita ja valkoisia kesäneuleita. Leveälieriset aurinkohatut. Suunnittelimme ja teeskentelimme aivan loppuun asti. Vielä viikkoa ennen äidin kuolemaa puhuimme Italian auringosta. Nyt lähtöpäivä on käsillä eikä äitiä enää ole.

Hivuttaudun nojaamaan komeron seinään. Takin helma hipoo olkapäättäni. Ajattelen miestäni ja isääni, jotka ovat alakerrassa. Äiti osasi käsitellä heitä paremmin. Hän kannusti Ericiä hakemaan töitä Disneyltä, pyytämään palkankorotusta ja ostamaan sen auton, jonka Eric oikeasti halusi, sekä satsaamaan kunnon pukuun. ”Kyllä rahat tulevat sitten perässä”, äiti aina sanoi. ”Kokemus ei koskaan kaduta jälkeenpäin.”

Äiti tuki myös isää silloin, kun tämä avasi ensimmäisen vaate-
liikkeensä. Hän uskoi isään ja kannusti tätä luomaan oman vaate-
merkkinsä, ja hän uskoi, että heidän rahkeensa riittäisivät tuotteiden
valmistamiseen omin voimin. Äiti toimi laaduntarkkailijana. Hän tun-
nisti tasokkaan lankarullan vain vilkaisemalla sitä, ja hän varmistui, että
kaikki firman valmistamat pukineet täyttivät hänen tiukat laatustan-
dardinsa. Hän työskenteli myös sihteerinä, vastasi puhelimeen ja otti
vastaan tilauksia. Hän palkkasi ja koulutti kaikki työntekijät ja opetti
heille piilo-ompeleen salat sekä miten laskostus ja rypytyt erosivat
toisistaan. Hän suunnitteli työntekijöiden ja heidän lastensa synty-
mäpäivä- ja kastejuhlat. Hän leipoi joka ikinen perjantai.

Carol oli aina paikalla, kun häntä tarvittiin.

Nyt minä piileskelen hänen vaatekomerossaan, eikä hän tule
enää paikalle. Miksen voinut periä edes hitusta äidin monista
kyyvistä? Ainoa ihminen, joka tietäisi, miten tällaisesta menetyk-
sestä selvitään, on poissa.

Paperi rypistyy sormieni välissä. Huomaan puristavani sitä tiukasti.

En voi mitenkään lähteä. Minulla on työpaikka ja sureva isä. Ja
aviomies.

Alakerrasta kuuluu kattiloiden kolinaa. Meteliä, jota syntyy, kun
keittiössä hosuu joku, joka ei tunne sen koneita, kaappeja ja koreo-
grafiaa.

Meiltä puuttuu perheemme sydän.

Hän ei ole enää tässä talossa, jossa hän kuoli. Hän ei ole ala-
kerrassa, rakkaassa keittiössään. Hän ei ole olohuoneessa viikkaa-
massa torkkupeittoja eikä ripustamassa hääkuvia uusille paikoille.
Hän ei ole pihalla puutarhahanskat kädessä karsimassa tomaatti-
köynnöksiä. Hän ei ole tässä komerossa, jossa tuoksuu yhä häneltä.

Hän ei ole täällä, enkä minäkään siis voi olla.

Lento numero 363.

Haluan nähdä, mitä hän näki. Haluan nähdä kaiken, mitä hän
rakasti ennen kuin rakasti minua. Haluan käydä paikassa, jonne

hän halusi aina palata ja joka eli hänen muistoissaan tarunhohtoisena onnelana.

Vedän polvet koukkuun ja painan pään niitä vasten. Takataskusani tuntuu jotain. Vedän sen esiin ja katselen, miten muodottomaksi musertunut taskunlämpöinen tupakka hajoaa käsiini.

"Auta", sanon ääneen ja odotan, että hän tai tämä komero, joka on täynnä hänen vaatteitaan, kertoisi mitä minun pitää tehdä.

Luku 2

”Etkö varmasti halua, että vien sinut?” Eric kysyy.
Seison eteisessä, missä matkalaukkuni odottaa kiltisti ovella, enkä tiedä palaanko tähän taloon enää koskaan.

Ericillä on lohenpunainen pikeepaita ja farkut, ja hänen hiuksensa ovat yhä sivuilta liian pitkät. En ole huomauttanut siitä, eikä hänkään ole sanonut mitään. Mietin, mahtaako hän itse edes huomata olevansa tukanleikkuun tarpeessa. Olen aina varannut parturijat hänen puolestaan, ja yhtäkkiä Ericin kyvyttömyys hoi-ttaa itse niinkin pientä asiaa tuntuu vihamieliseltä, tahalliselta hyökkäykseltä.

”Uber on jo tulossa.” Näytän Ericille puhelintani. ”Enää kolme minuuttia.”

Eric hymyilee pientä, surullista hymyä. ”Okei.”

Kun kerroin Ericille aikeistani lähteä Italiaan yksin, hän totesi sen olevan hyvä idea. Kaipaan kuulemma levähdystaukoa, koska hoidin niin pitkään äitiä kellon ympäri. Joitain kuukausia sitten otin palkatonta vapaata työstäni santamonicalaisen mainostoi-miston copywriterina. Se oli silloin, kun äiti kotiutui ensimmäi-seltä sairaalajaksolta enkä vielä tiennyt, kuinka kauan vapaani kestäisi. Ei kukaan tosin kysellyt mitään. Nyt en edes tiedä, onko minulla enää työpaikkaa, johon palata.

”Matka tekee sinulle hyvää”, Eric sanoi. ”Palaat kotiin akut kunnonlla ladattuina.”

Istuimme keittiön baaritason ääressä pitsalaatikko välissämme. En ollut vaivautunut ottamaan meille lautasia tai ruokailuvälineitä. Laatikon vieressä oli vain pino paperilautasliinoja. Olimme lakanneet välittämästä sellaisista asioista.

”Ei se ole mikään lomamatka”, huomautin.

Inhosin ajatusta, että maailmassa olisi kaikki taas hyvin, kunhan olisin löhönnyt rannalla pari viikkoa Italian auringossa.

”En minä niin sanonutkaan.”

Eric oli selvästi turhautunut ja yritti hillitää itseään. Se sai minut tuntemaan pienen myötätunnon välähdyksen.

”Tiedän.”

”Emme ole vielääkään puhuneet meistä kahdesta.”

”Tiedän”, sanoin uudelleen.

Olin tullut kotiin pari päivää aikaisemmin. Nukuimme samassa sängyssä, keitimme aamuisin kahvia, pesimme pyykkiä ja laitoimme lautaset ruoan jälkeen tiskikoneeseen. Eric palasi töihin, ja minä laadin listoja ihmisistä, joihin pitäisi olla yhteydessä. Täytyi kirjoittaa kiitoskortteja, vastata soittopyyntöihin ja viedä isän vaatteita pesulaan.

Se vain muistutti päällisin puolin entistä arkeamme. Väisteimme toisiamme kuin ventovieraat ravintolassa ja pysähdyimme vaihtamaan pari kohteliasta sanaa, jos joskus satuimme törmäämään toisiimme.

”Tulit kotiin. Tarkoittaako se, että aiot jäädä?”

Opiskeluaikoina, aina ennen isoa tenttiä, Eric toi minulle voileivän Three Pickles -nimisestä delistä. Täytteenä oli emmentaljuustoa, rucolaa ja vadelmahilloa, ja yhdistelmä oli herkullinen. Hän näytti paikan minulle seurustelumme alkuvaiheissa ja halusi välttämättä tilata puolestani. Veimme leipämme ulos ja istahdimme jalkakäytävän reunalle syömään. Kääreestään kuoriutunut leipäni

näytti sulaneelta, värikkäältä muovailuvahalta, mutta väkevä juusto, voimakkaan pippurinen rucola ja kirpakka vadelmahillo veivät kielen mennessään.

”Luota minuun”, Eric sanoi silloin, ja tiesin hänen olevan oikeassa.

Luotin häneen myös silloin, kun muutamme New Yorkiin ja kun ostimme talomme. Luotin häneen jopa silloin, kun oli kyse äitini syöpähoidoista. Selvitimme yhdessä vanhempieni kanssa parhaat hoitokeskukset, lääkkeet ja lääketutkimukset, joihin äiti voisi osallistua.

Mutta entä nyt sitten. Kuinka voisin enää luottaa kehenkään? Me kaikki petimme äidin.

”En ole varma”, vastasin Ericille keittiössä. ”En oikeasti tiedä, voinko enää olla naimisissa kanssasi.”

Eric puhautti kuin olisin lyönyt häntä palleaan. Tai olinhan minä. Se oli julma isku, eikä minun olisi pitänyt sanoa sitä niin tylysti. Kysymykseen oli vain niin mahdotonta vastata. Eric tiedusteli minulta tulevaisuudesta, jota en enää kyennyt hahmottamaan.

”Aika karua”, Eric totesi.

Hän pudotti pitsasiivunsa lautasliinan päälle. Syöminen tuntui jotenkin niin nurinkuriselta. Itse en osannut edes aloittaa.

”Anteeksi.”

Anteeksipyyntöni sai Ericin heltymään. ”Kyllä me selviämme yhdessä tästäkin”, hän sanoi. ”Tiedät sen. Olemme tähänkin asti kestäneet kaiken yhdessä.”

Otin laatikosta viipaleen. Se oli kuin täysin tuntematon kapistus. En tiennyt, pitäisikö se syödä vai istuttaa ulos multa.

Ongelman ydin oli tietenkin siinä, ettemme olleet oikeasti kestäneet mitään yhdessä, koska emme olleet koskaan ennen joutuneet kokemaan mitään vastaavaa. Elämämme oli rullannut eteenpäin itsestään kuin viivasuoraa tietä pitkin. Matkan varrelle ei ollut sattunut risteyksiä eikä töyssyjä, vain yhtä ja samaa pitkästä avointa baanaa kohti auringonlaskua. Olimme monessa mielessä yhä täy-

sin samoja ihmisiä kuin silloin, kun tapasimme opiskelijoina. Asuinpaikka oli muuttunut, mutta elämämme oli pysynyt ennallaan. Mitä viimeiset kahdeksan vuotta olivat opettaneet meille? Oliko meille muka kertynyt uusia taitoja, joiden avulla selviytyisimme tästä?

”Mutta nyt minä en enää kestä”, sanoin.

”Pyydän vain, että saan olla tukenasi.” Eric katsoi minua suurilla ruskeilla silmillään.

Ennen kuin menimme kihloihin, Eric kävi vanhempieni luona pyytämässä kättäni. En tietenkään ollut itse paikalla, mutta Eric on kertonut käyneensä siellä eräänä iltana töiden jälkeen, kun vanhempani olivat keittiössä laittamassa ruokaa. Siinä ei ollut mitään erikoista, koska Eric ja minä poikkesimme vanhempieni luona usein niin yhdessä kuin erikseen. Sinä nimenomaisena iltana hän oli kuitenkin pyytänyt vanhempiani kanssaan olohuoneeseen juttelemaan.

Olimme juuri ostaneet Culver Cityn talomme. Olin kaksikymmentäviisivuotias, ja olimme olleet yhdessä kolme vuotta, joista kaksi olimme asuneet New Yorkissa kaukana vanhemmistani. Nyt olimme palanneet kotiin ja alkaneet rakentaa yhteistä elämää vähän matkan päässä heistä.

”Rakastan tyttärtänne”, Eric oli sanonut, kun kaikki kolme olivat päässeet istumaan. ”Uskon, että voin tehdä hänet onnelliseksi. Rakastan myös teitä. Minusta on mukavaa kuulua tähän perheeseen. Haluaisin kosia Katya.”

Isäni oli ollut onnessaan uutisista. Hän oli hulluna Ericiin. Eric osasi solahtaa osaksi perhettämme tavalla, joka jätti kuitenkin perheen pään paikan isälle. Kummankaan mielestä sitä dynamiikkaa ei ollut tarpeen muuttaa.

Äitini oli kuitenkin pysynyt hiljaa.

”Carol”, isäni oli sanonut. ”Mitä sanot?”

Äitini oli katsonut Ericiä tarkkaan. ”Oletteko te varmasti valmiita?”

Hyväsydämysyytensä ja lämpimän vieraanvaraisuutensa lisäksi äidissäni oli suorutta, jonka ansiosta häntä kunnioitettiin ja jopa

hieman pelättiin. Hän osasi sanoa asiat niin kuin ne olivat, ja usein hän tekikin juuri niin.

”Rakastan Katya”, Eric oli vastannut.

”Rakkaus on kaunis asia”, äitini oli todennut. ”Tiedän, että rakastat häntä. Mutta te olette niin nuoria. Ettekö haluaisi elää vähän, ennen kuin menette naimisiin? Teillä on vielä niin paljon aikaa.”

”Haluan elää Katyn kanssa”, Eric oli sanonut. ”Tiedän, että meillä on vielä paljon koettavaa, ja haluan kokea kaiken yhdessä.”

Silloin äitini oli kuulemma hymyillyt ja sanonut: ”No, siinä tapauksessa onnittelut taitavat olla paikallaan.”

Kun katsoin Ericiä pöydän ja pitsalaatikon yli, mieleeni juolahti, että ehkä äidin epäröinti oli sittenkin ollut perusteltua. Että meidän olisi pitänyt elää enemmän. Ettemme oikeastaan ymmärtäneet lausumiamme valoja: *myötä- ja vastoinkäymisissä*. Koimme nyt ensimmäistä kertaa jotain raskasta, ja se oli särkenyt meidät. Se oli särkenyt minut.

”Lähden Italiaan”, sanoin Ericille. ”Lähden matkalle yksin, ja minusta meidän kannattaisi antaa toisillemme vähän tilaa.”

”Olet Italiassa, eli tilaa ja välimatkaa tulee aika lailla itsestään.” Eric yritti hymyillä.

”Ei. Tarkoitan, että meidän pitäisi pitää taukoa.”

Ajattelimme sillä hetkellä epäilemättä molemmat sitä kuuluisaa *Frendien* jaksoa ja typerää, mahdotonta ajatusta, että ”tauko” parisuhteessa olisi vain jonkinlainen välipysäkki eikä pikavuoro eroon. Minua melkein nauratti. Miten helppoa olisi tarttua Ericin käteen, avata telkkari ja käpertyä yhdessä sohvalle? Teeskennellä, ettei tätä tapahtunut oikeasti?

”Tarkoitatko, että haluat erota?”

Minua kylmäsi. Tunsin Ericin sanat luita ja ytimiä myöten. ”Ehkä”, vastasin. ”En itsekään tiedä.”

Eric jäähmettyi täysin. En ollut koskaan ennen nähnyt samaa ilmettä hänen kasvoillaan. ”No jos sinä sitä haluat”, hän sanoi.

”En tiedä, mitä haluan, mutta sen minä tiedän, etten halua olla täällä. Sinä saat tietenkin vapaasti tehdä omat ratkaisusi.”

”Mitä se tarkoittaa?”

”Se tarkoittaa ihan mitä haluat. Se tarkoittaa, etten voi tällä hetkellä olla vastuussa sinusta.”

”Et sinä ole vastuussa minusta, olet naimisissa kanssani.”

Tuijotin Ericiä, ja hän tuijotti takaisin. Nousin pöydästä, kävin viemässä lasini astianpesukoneeseen ja lähdin yläkertaan. Eric tuli nukkumaan tuntia myöhemmin. En ollut vielä nukahtanut, mutta huone oli pimeänä ja teeskentelin nukkuvaa. Hengitin tasaisesti ja raskaasti. Eric pujahti hiljaa peiton alle, ja tunsin hänen vartalonsa vieressäni. Hän ei kääntynyt koskemaan minua, enkä edes odottanut sitä. Parinkymmenen sentin rako välissämme oli kuin ammottava kuilu.

Ja nyt Uber tulee.

Tuntemattomasta numerosta soitetaan, ja vastaan puheliin.

”Olen tulossa”, sanon kuljettajalle.

Eric hengittää syvään.

”Soitan lentokentältä”, lupaan vielä.

”Anna kun autan.”

Kuljettaja ei nouse autosta. Eric nostaa laukkuni avoimeen tavaratilaan.

Laukut ovat täynnä kesämekkoja, kenkiä ja hattuja, jotka valitsin yhdessä äidin kanssa. Äiti tuli aina meille, kun pakkasin matkaa varten, vaikka olisin ollut lähdössä jonnekin vain viikonlopuksi. Äiti sai kymmenen asua mahtumaan lentolaukkuun – ”Vaatteet pitää rullata, ei viikata” – ja yhdet farkut pysymään hyvinä koko viikon. Hän oli asusteiden kruunaamaton kuningatar: silkkihuivi kävi myös vyösetä, ja näyttävällä kaulakorulla yksinkertainenkin valkoinen pusero muuntui työvaatteesta ilta-asuksi.

Kun laukut ovat autossa, seisomme katsomassa toisiamme. Kesäkuinen päivä on losangelesilaisittain epätavallisen vilpoinen.